

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות יד.

עין משפט גר מצוה

נא א מיי פ"צ מהל' עזרת טובים הל' ד':
נח ב מיי פ"צ מהל' מילה הלכה ו' סמג
עשין נח טו"ש"ע א"ח סימן
שלח ספ"ה ו' טו"ש"ע י"ד
סימן רסו ספ"ה ב':

תוספות ישנים

אין משגיחין בבת קול. פ"י
בעירובין: והא איכא
שמעא. פ"ה דמטלטל ליה
בביתא דר' יוחנן ומשני
דמדוע ליה הוה כבודו ר'
יוחנן ואל תהי מטלטל הנר
במקומו ומימיה מה ענין
וזאת הקדושה בכלל גבי
אגודות אגודות בשבת הו"ל
למפקד ועוד פשיטא דמדוע
לשמעא שיענה כבודו.
וגדלא לפרש והא איכא
שמעא שסבור דשרי לעשות
אגודות אגודות לפי שראיה
רבו מטלטל במקום אחד
ועמקוס אחר לא היה
מטלטל ומשני דמדוע ליה
לשמעא ואומר אל תעשה
אגודות. דלא שראיה שאין
אין מטלטל במקומו של ר'
יוחנן אין זה משום איסור
טלטול אלא משום כבודו של
ר' יוחנן: בני חייב לאוין
כשרים עיטור. וא"ת משכחת
לה דב"ה לג"ש חייב
כריתות לר' שמעון דפטר
אחותו בדיקא מחללה
ומיבטו (למקנן י"ט). כגון
כרת בתו ויבנה אחת
דפול קמי שמעון וסס
אחותו שפלו משני אחין
ור' שמעון אמר (ל) למקנן
כיון שסס אחיות בדיקא לא
יהא לו לקוין אפילו בנחת
מין דלבי"ה מייבס שמעון
יבממו דלבי"ה אחות זקוקתו
לדעת ערוה אינה זקוקה לו
דלבי"ה אסורה לו ולבי"ה לא
יוכל ליבמה שאם אשת אח
שלא במקום מזהו שהרי
אחות זקוקתו היא לדעת
ויכל ליבמה שאם אשת אח
דב"ש וי"ל דפרין הכי
אפילו לרבנן תקשי לן לאחא
לא נמנעו (בב"ב מנ"ה)
(בב"ב מנ"ה) ואח"כ דלר'
שמעון תקשי לן אף (מנ"ה)
(מנ"ה) ואח"כ אפילו לא
לא נמנעו הא בני חייב
כריתות עיטור דפרי':

א) ג"ל ור"ש אמר לקמן דף
יח ס"ז שכל שמי אחיות
שנפשו כרות זו לזו בדיקא כו'.

תו"ש חר מקמאי

ובפלוטא רב אמר לא
עשו ב"ש כדבריהם
שמואל אמר מ"ד לא
עשו דב"ה רובא מ"ד עשו
כי אוליין בבר רובא היבא
דכי הדדי גינהו הכא ב"ש
מחדרי טפי ואב"א לאחר
כך דאמר עשו ר' יהושע
היי דאמר אין משגיחין
בב"ק ומסיק עשו ב"ש
כדבריהם ולא הווי מצות
אגודות אגודות אלא ב"ד
אחד בעיר אחת פלגו מורו
כב"ש ופלו מורו כב"ה
אבל שתי ב"ד בעיר אחת
לית לן בה:

מי סברת עשו וכו'. תימה שלא הקשה רבי יוחנן לר"ל מההיא
דמיימי כסמקו כמקומו של ר' אליעזר היו כורמין כו' וי"ל דלאין
חוששין לדקדק כל כך על דבריו דממילא היה מוקשה ממגילה כמו
הקשה עצמנו: לא עשו ב"ש כדבריהם. תימה הא אשכחן
דעשו דהטה ר' טרפון כדברי ב"ש

(ברכות דף יז.) והלל שהביא עולמו
לעזרה וחזרו עליו תלמידיו שמאי
(ביצה דף כ.) ומיאל דפרק אלו טרפות
(חולין דף מד.) הר"ה לעשות כדברי
ב"ש עושה ומוקי לה קודם בת קול
ומיהו בלאו הכי מוכח בשמעתין
דעשו: רבי יהושע היא דאמר
אין משגיחין בבית קול. וא"ת ומ"ש
דלא קי"ל כבת קול דר"א"ס אלא
אמרינן ככל דוכתי דשמותי הוא ואין
הלכה כמותו וכבת קול דב"ה קי"ל
דהלכה כב"ה וי"ל משום דבת קול
דרי"א לא ילאה אלא לכבודו שאמר
מן השמים יוכיחו כדאמר התם אי"נ
בההיא בת קול שהיתה כנגד רבים
דרבנן הוו רובא (ו) דודאי אין הלכה
אלז כבת קול דב"ה קי"ל משום
דהו"ו ב"ה רובא אלא דב"ש ממדרי
טפי וא"ת ודלמא רבי יהושע נמי
דוקא התם קאמר דלאין משגיחין
כדפירשנו אלז בעלמא לא וי"ל
מדנקט ר' יהושע האי לישנא ואמר
לא בשמים היא ש"מ דבכל דוכתא
אית ליה דלאין משגיחין: ב"א אמרינן
לא תתגודדו בגון שתי בתי דינין
ב"ה אחת בו. וא"ת מה תימן
ממגילה דבעיר אחת היו קורין
לזני העיר ב"ד ולזני כפרים היו
מקדימים ליום הכניסה ואומר הכי
רבי חיים (ו) דזני כפרים היו קורין
זניעירס כדמוכח בירושלמי והשתא
הו"ו שמי בתי דינים צ"ל עיריות
דכ"ה האי גוונא לא שייך לא תתגודדו
לכא לאזני והא דקרי ליה יום
הכניסה לפי שזעירס היו מתאספים
לכא לצית הכנסת זשני וזחמישי
לקרות הסורה וכן נראה דלמר
בירושלמי דזני עיר אין מוילא בן
(ו) כדן דכל שאין מחויב בדבר
אין מוילא אחרים ידי חובתם וכיון
שזני הכפרים היו בקיאים לקרות

ודאי היו קורין צעירים:
במקומו של רבי אליעזר בו.
במתכיון היו מביאים

עצמם שיהיו זריזים לכן משום
חיוב מצוה: לא הוה מטלטל
שרגא. וא"ת התם משום דהרואה
אומר אין צריך לטלטל וי"ל דאפילו
היה נופל על טליתו לא היה מטלטל:
לא הוה מטלטל משום כבודו של
רבי יוחנן. ואע"ג דבסוף
שבת (דף קטו.) וסס פסיק רבי יוחנן
כר"ש במוקשה מחמת איסור הכא
בהדליקו זו אותה שבת איירי

כדפיר' בקונטרס דחמיר טפי משום דחייבי צידים אלז אין לפרש דהכא איירי במוקשה מחמת מילואס דהא מוקשה מחמת איסור חמיר
טפי לפירוש ר"ת שפירש בספ"ק דשבת (דף יט.) וסס גבי כרכי דזווי ועוד דעל מוקשה מחמת מילואס א"ר יוחנן צ"ל כירה (ד' מה:.) (ט) אלו
אין לנו דבר אלא כר"ש: בשרא ב"ש לא נמנעו בו. וא"ת ואמאי לא נמנעו משום כרה ענמה כדאמר' לקמן בשמעתין וי"ל דלכרה
ענמה לא שפחא כולי האי כמו בני הנרות שהאחת יולדת כמה צנים:

בת קול. בעירובין צ"ק (דף יג.) יתמה בת קול ואמרה הלכה כב"ה:
דכי הדדי נינהו. בכתובה: ר' יהושע היא. צ"ל הוצא: היו כורמין
עלים בשבת לעשות פחמים. לכו ציוס כדי לעשות ברול איומל
של מילה. דקסבר ר"א מכשירי מזהו דוחין שבת כמלוה ענמה:

בשר עוף בחלב. שהיה דורש בחלב
אמור' מי שיש לו חלב אמו ילא בשר
עוף שאין לו חלב אם והכי אמרי'
צ"ל כל הבשר: כלל אמר ר"ע.
לגבי מילה באיסור שבת: מאי קארי
לה. הא כבר שנו לעיל כי אמרינן
לא תתגודדו כו': מטלטל שרגא.
נר שהדליקו זו בשבת וכבה. דקסבר
לה רבי יהושע כר"ש דלית ליה
מוקשה ור' יוחנן סבר לה כר' יהודה
דלית ליה מוקשה אפי' שלא מחמת
איסור: והא איכא שמעא. דרבי
אבהו דלא מסיק אדעתיה ומטלטל
באתריה דר' יוחנן הואיל ומוז' לר'
אבהו בעלמא דמטלטל: בני חייבי
לאוין נינהו. הנך דב"ה שהנרות
נישאות לשוק בלא חליפה אפי' לב"ש
דלמרי חליפה אפי' בלא בעלמא
נינהו לא תהיה חשי המת' ואין
ממזר אלא מחייבי כריתות כדאמר'
לקמן בהחולץ (דף מט.). חייבי
כריתות נינהו. כיון דלרת שבת
פטורה המייבמה עומד באיסור אשת
אח בכתוב: אין ממזר מחייבי
כריתות. אלא מחייבי מיתות צ"ל
כגון אלו וזממות וכלתו ויולא בזה
וכל הנך דליסור אחוה לית בזה
מיתה: דמודעי לפו. צ"ש לב"ה דעו
שהמשפחה זו מנצרת ערוה שנתייבמה
בזה ופרשו: ע"ג אלו. משאילין כלים
אלו לאלו וצ"ה מחמירין בטהרות טפי:
ומאי

במקומו של רבי אליעזר אין במקומו של רבי עקיבא לא ר' דתנאי ג' בכלל אמר
רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אין דוחה את השבת והאי
מאי תיובתא מקומות מקומות שאני * ודקארי לה מאי קארי לה ס"ד אמינא
משום חומרא דשבת כמקום אחד דמי קמ"ל ת"ש דרבי אבהו כי איקלע
לאתריה דרבי יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא וכי איקלע לאתריה
דר' יוחנן לא הוה מטלטל שרגא והאי מאי קושיא ולא אמרינן
(א) מקומות שאני אגון הכי קאמרינן ר' אבהו היכי עביר הכא הכי
והיכי עביר הכא הכי רבי אבהו כר' יהושע בן לוי סבירא ליה וכי מקלע
לאתריה דרבי יוחנן לא הוה מטלטל משום כבודו דרבי יוחנן והאיכא שמעא
דמודע ליה לשמעא ת"ש אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו
ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מב"ש אי אמרת בשלמא לא עשו
משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת עשו אמאי לא נמנעו בשלמא ב"ש
מב"ה לא נמנעו דבני חייבי לאוין גינהו אלא ב"ה מבית שמאי אמאי לא
נמנעו בני חייבי כריתות ממזרים גינהו וכי תימא קסברי ב"ה דאין ממזר
מחייבי כריתות * והאמר רבי אלעזר אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות
מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת
אלא לאו שמע מינה לא עשו לא לעולם עשו דמודעי להו ופרשי
והכי נמי מסתברא דקתני סיפא כל הטהרות וכל הטמאות שהיו אלו
מטהרין ואלו מטמאין לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו
אי

כדפיר' בקונטרס דחמיר טפי משום דחייבי צידים אלז אין לפרש דהכא איירי במוקשה מחמת מילואס דהא מוקשה מחמת איסור חמיר
טפי לפירוש ר"ת שפירש בספ"ק דשבת (דף יט.) וסס גבי כרכי דזווי ועוד דעל מוקשה מחמת מילואס א"ר יוחנן צ"ל כירה (ד' מה:.) (ט) אלו
אין לנו דבר אלא כר"ש: בשרא ב"ש לא נמנעו בו. וא"ת ואמאי לא נמנעו משום כרה ענמה כדאמר' לקמן בשמעתין וי"ל דלכרה
ענמה לא שפחא כולי האי כמו בני הנרות שהאחת יולדת כמה צנים:

מסורת הש"ס

(א) ברכות נב. ערובין ו.
פסחים קד. כ"מ טו: חולין
מד. (ב) שבת ק"ל חולין
קטו. (ג) י"ל דמקנ. (ד) שבת
ק"ל פסחים סו. סט: מנחות
עב. לו. (ה) שבת מו. ע"ג.
(ו) קדושין פה: (ז) וסס:
פ"א (ז) (ב"מ נט:.)
(ח) (שמות כג.) (ט) (חולין
קטו.) (י) (דברים כה.)
(כ) (ב"מ נט: וסס.) עין
בהלכה"ש דכתב דהו"ו כמי
צ"ד בעיר חתם. (ט) וי"ש
הענין תוספות סדריה אין
לנו.

תורה אור השלם

1. בגי' אהם לך
אלהיכם לא תתגודדו
ולא תשימו קרחה בין
עצביכם למות:

דברים יד א

גליון הש"ס

נב' ודקארי לה מאי קארי
לה. כעין זה בכתובות טו
ע"ה וזו ע"ה:

הגהות הב"ה

(א) גב' ולא אמרינן
מקומות מקומות שאני:
(ב) תוס' ד"ה ר' יהושע
וכי' הו' רובא בודאי אלא:
הלכה בבית קול אגון:
(ג) ד"ה פ' אמרינן וז'
הכי רבי חיים הבהן דכני:
(ד) בא"ר דנין עיר דמי
מוילא בן כפר דכל:

מוסף רש"י

דאמר אין משגיחין
בבת קול. צ"מ (נח.)
במקומו של רבי עקיבא
היה (ברכות נב.)
לעשות ברול. לאמלא של
מילה (שבת ק"ל.) ר' אליעזר
אית ליה מכשירי מזהו
דוחין את השבת כמלוה
שדוחה את השבת, ואם לא
לו אפילו לנולד בשבת
כריתות צ"ל לעשות פסחין
ועשין חולץ (חולין קטו.)
בכל אמר רבי עקיבא.
נחלק על ר' יהושע שרי
מזהו שאין דוחין הואיל
ואפשר לעשותן מע"ש
(שבת ק"ל.) מטלטל
שרגא. נר שכתב (שם
(נח.) אע"פ שנחלקו
ב"ש וב"ה בצרות.
שבת שמאי חומרים צ"ת
ערוה מחמירין וצ"ה
אוסרים ליכנס, אלא מזהו
לשוק בלא חליפה מודיר.
זה וזה שאין ממזר
אלא ממי שאיסורו
איסור ערוה. וזני
העושים כב"ש ממזרים
לכיה הן דהו"ו לכו בני
אשת אח שלא במקום
מילה, שהיא כבת, אלז
בני העושים כב"ה, לב"ש
אין ממזרים, לפי שכן בני
חייבי לאוין, שנשאלת יבמה
לשוק בלא חליפה (קדושין
(נח.).